

Szerkesztőség és kiadó-
hivatal:

Bocskay-utca 9. sz.

Megjelenik minden hó
15-én.

Genealogiai Füzetek

Családtörténeti folyóirat.

A „Genealogiai Füzetek”
előfizetési ára:

Egész évre 8 kor.

Félévre 4 „

Egyes szám ára . . 1 „

————— SZERKESZTIK ÉS KIADJÁK: —————

CSIKSZENTMIHÁLYI SÁNDOR IMRE ÉS KÖRÖSPATAKI ÉS KÖPECZI SEBESTYÉN JÓZSEF.

Jósvai Jókai Mór

1825—1904.

A költő-király meghalt.

Az írók fejedelmét siratja a nemzet, gyászolja az ország.

A halhatatlan elszállt az örökkévalóság birodalmába.

Ami Jókai Mórban múlandó volt, az valóban csak parányi porszem ahhoz képest, ami halála után örökéletű marad.

Meséket mondott szünetlenül, kifogyhatatlanul, csodálatos bájjal, kedvvel az egész hazának, az egész világnak. Milliók és milliók csüggtek áhitattal mesemondásán. A kunyhók lakói vigasztalást, a nemesi kuriák lélek- és erkölcsedző biztatást találtak nála. A léhák ferdeségeik felismerésére jutottak, a nagyok és hatalmasok pedig törpeségük és erőtlenségük tudatára.

Az ő költött alakjai beszéltek a dermedtségbe jutott nemzetnek a régi dicsőségről, diadalmas idők fényes csillagairól, ragyogó napjáról . . .

Teremtő lelke vezércsillaga lett nemzetének, visszavezetett a múlt kódébe s feltárta annak kápráztatóan fényes képeit; felvonultak előttünk a harczedzett daliák, kik teremteni tudtak hazát, alkotni államot s fentartani egy — a viharok által szüntelen ostromolt — országot.

Valahányszor visszatérünk a multba önbizalmunkhoz tápot keresni, mindannyiszor Jókai nagy szelleme lebeg körül, az ő fenkölt ihlete, csodásan pazar fényű művészete bontogatja ki előttünk a zord kárpitokat, a melyek mögött a lezajlott idők dicsfényben ragyogó Olympussa áll. Jóságos gonddal tünteti el a bús, borongós képeket s legnagyobb fájdalomukat is felolvasztani képes abban az izzó kráterben, melynek neve: *hazaszeretet!*

És a most legördülő gyászkarpit mögött a dicsfényben ragyogó glória ismét egy fény-sugárral lett gazdagabb: Jókai halhatatlan, örök, dicsőséges nagy nevével.

Az úri hatóság fejlődése Magyarországon 1848-ig.

(Negyedik közlemény.)

I. KORSZAK.

Az úri hatóság fejlődési kora 1000—1435.*

7. §. Fejlődés e korban.

1. Szent István-féle álladalmi szervezet keletkezése, virágzásának kora.

Hazánk uri hatósága megalakulására, mint fennebb is mondva volt, 2 tényező folyt be, melyek közül az egyik már a vezérek idejében létesült rabszolgaság, a másik a királlyal egykoru immunitas; mindenkéltől ezt a két tényezőt kell kifejtenünk.

A) A rabszolgaság intésménye.

Itt első kérdés, melyre feleletet kell adnunk, kik voltak ezek? Ha ezeknek eredetét keressük, a honfoglalás mozzanatához kell visszamennünk. Jól tudjuk, hogy maga a magyar nemzet az egységes szabadok rendjéből állott; szabadnak tekintett az, ki a 7 törzs valamelyikének tagja volt, mert a szabadság alapja a közös vérségen alapult. Ebből arra a következtetésre kellene jutnunk, hogy mindaz, ki valamelyik törzsnek nem volt tagja, szolgának tekintett, de ez így nem vitetett keresztül. Arra nézve, hogy valaki szolga legyen-e vagy szabadságában megtartassék, a honfoglalás alkalmával tanúsított magatartása volt irányadó, mert a bebizonyított tény az, hogy őseink csak azokat vetették szolgaságra, kik nekik ellenszegültek; azokat pedig, kik önként meghódoltak jogaikban megtartották vagy csak bizonyos szolgáltatásokra kötelezték. Erre nézve különben az írók véleménye nagyon eltérő. Kollár Ádám „Historiae Jurique publici regni Hungariae” című munkája V. II. 100. lapján azt mondja: „Pannonia azon népei, kik a magyarok ellen fegyvert fogtak s a harcban elfogattak, teljes szolgaságra vetettek; azok, kik a háboruban nem vettek részt vagy magukat megadták, nem teljes (imperfectus) szolgaságra”. A magyarok eljárását ezután hasonlítja a törökökéhez, kik ellenük fegyvert fogtak, úgy a kiket harcban fogtak el örökös teljes rabszolgaságra vetették, a többi meghódított népek szabadságát nem vették el, megelégedtek azzal, ha főségüket elismerték s nekik bizonyos adózásokat teljesítettek. Ugyanezen mű 98. lapján ép így tesz különbséget a teljesen s nem teljesen szolgák között. Némileg eltér ettől Wenzel Gusztáv „Magyar magánjog rendszere” című munkájának azon állítása, hogy a honfoglaláskor itt lakott népeknek háromféle helyzetük keletkezhetett: a) kik önként meghódoltak s azelőtt is előkelők voltak, a nemzet kebelébe felvették; b) kik nem szegültek ellen, de nem voltak előkelők, a politikai jogokban nem részesítették, de magánjogaik tiszteletben tartottak, csak a hegyes vidékeket kellett lakhelyül

választaniok; c) kik ellenállottak, rabszolgaságra vetettek. Ha ezeket az eltérő nézeteket összevetjük, annyi eredményünk van, hogy azok, kik ellenállottak rabszolgaságnak tekintettek, ebben mindenik író megegyezik. A rabszolgák egy másik csoportja kikerült a hadi foglyokból, melyeket őseink a rablóhadjáratok alkalmával hurczoltak magukkal. Ebben mindenik történetíró megegyezik. Kollár idézett műve 99. lapján Pellegrinnek 974 táján kelt levelében ez áll: „Christiani autem, quorum maior pars, qui ex omni parte mundi illuc tracti sunt, captivi etc.” A szolgák számát szaporították azok, kik szabadok voltak, de bizonyos hibájok miatt szabadságukat elvesztették. Így először azok, kik katonai kötelezettségeiknek nem tettek eleget, bár hírnökök által felszólítottak, ezekről Verbőczy is említést tesz H. K. P. I. tit. 3. §. 2. et 3. Kollár II. 103. Pfatler „Jus Georgicon” XXXVII., Oláh „Hungaria” p. 10. E törvény igen sokáig kihatott, még IV. László felemlíti egyik okmányában. Lásd Kollár 104. Szolgaságra jutottak, kik a keresztény hittől elszakadtak. Ezt, mint Kollár 105. lapján megjegyzi, I. Endre alatt hozták, de inkább ez a fejvesztéssel büntetett; e törvényt megelőzte Szt.-István Lib. II., cap. 12. Ezekon kívül még számos esetek voltak, a miért a szolgaság volt kimondva büntetésképen, így gyilkosság miatt Szt.-István Lib. II., c. 36, 37; lopás miatt Szt.-István Lib. II., c. 41; Szt.-László Lib. II., c. 12. a bíróra igazságtalan ítélet miatt; Szt.-László Lib. II., c. 6. Szolgasággal sújtott az, ki rabszolga-nőt vett el. Szt.-István Lib. II., c. 27, §. 1. Váradai Registum §. 150, 189. más ellen való nyilvános árulkodás miatt; Kollár II. 108. lapján idézett 1228-beli okmány. Végül az, ki ugyanazon rabszolgánal 3-szor közösült; itt érvényesült a jogelv „Tritst du meine Henne, so wirst du mein Hahn”.

Ezekben, úgy hiszem, megadtuk a feleletet arra a kérdésre, kik voltak a rabszolgák. Rátérhetünk soruk jellemzésére. Elég lesz annyival jellemeznünk, hogy a mi rabszolgáink állása megfelelt a római jog felfogásának, sőt még annál is tovább ment, mint Kollár Ádám V. II. 109. lapján megjegyzi, ránk is alkalmazható Tacitus jellemzése a german rabszolgákról: „Servis non in nostrum morem descriptis per familiam ministeriis utuntur, suam quisque sedem, suos penates regit: frumenti modum dominus, aut pecurias, aut vestis vel colono iniungio et servus hac tenus parat”. Itt fel kell említenünk azt, ha a szolga elszökött, az visszaszállítandó és bárkitől visszakövetelhető. A rabszolgáknak 2 neme volt: mancipium s lixae; mancipia-t szolgák azok, kik közvetlenül a földművelésre rendeltettek; lixae, kik házi vagy más foglalatossággal foglalkoztak, ez utóbbiak ministerialesnek is hivattak. A rabszolgák a forgalom tárgyát képezték, elzalogosíthatók voltak, ajándékozhatók. Kollár II. 110 egy okmány 1195-ből. Váradai registum 138, 342, 115. §., 252, 250, 351, 327, 369. §. Ilyen szolgái voltak a királynak, egyházaknak, magánosoknak. A királyi szolgák vagy ministeriales, vagy beneficiariusok voltak. Ministeriales udvari szolgálatra voltak kötelezve és udvarnokoknak is hivattak. Ha a király vagy királyné szolgái, ha a földet művelték, földhöz kötöttek voltak. Itt meg kell jegyezni, hogy a király és királynénak minden szolgája, mely közvetve vagy közvetlenül az udvarnak szolgálatot teljesített, udvarnoknak hivatott. Dwar szlávul annyi mint aula, udvar.

* Hajnik Imre «Magyar Jogtörténet».

» » «Magyarország s hűbéri Europa».

Wenzel Gusztáv «Magyarország jogrendszere».

Pfatler «Jus Georgicon».

Ferger «A magyar és hazája régentén» 136 - 138.

Kerékgyártó Árpád «Magyarország művelődési története», I. Vezérek kora, 37 - 40.

Kerékgyártó Árpád «A műveltség fejlődése Magyarországon 889—1301» 30, 31, 130, 193 - 202 l.

Bartal György «Commentariorum ad historiam Status Juris que publici» I. 298.

Palugyai «Megye rendszer» 64—73.

Vimon Akos «Magyar alkotmány és jogtörténet».

Ezeknek állapotát tárja elénk Kollár 117. lapján idézett 1212. okmány, 118. lapon 1216-beli, 119 lapon 1228-beli. Egyházi szolgák voltak a fundationales, testimoniales. Fundationales voltak, kik az egyesek vagy király által egyházaknak alapítványkép adtak. Testimoniales voltak azok, kiket egyesek lelki üdvökért adományoztak apátságoknak, ezek hivattak exiqualisnek vagy dusnica-nek is, exiqualis: engesztelő áldozat, duscha szlávul lélek. Ezeknek helyzete igen jó volt a többihez viszonyítva, a keresztény egyház példát adván másoknak, azért ezeket igen sokan felszabadított rabszolgáknak, így Pfatler, Preyer, Bartal „Das ungarischen Bauers früherer und gegenwärtiger Zustand“ munkájában. Itt felemlítendő ezekre nézve a váradi regtrum 133, 142, 209. §. Kollár II. 130. lapján egy 1207-beli okmány. Harmadik neve a szolgáknak a magánosoké, melyeknek két neme van: homestici seu ministerii és glebae adstrictae. „E szolgák sorsa, mint Kolozsvári s Óvári „A magyar törvényhatóságok jogszabályai“ cz. mű munkájok II. kötet 1. felében, 3. l. 2. j. megjegyzik, a míg a patriarchalis család maga fölött álló hatalmat nem ismer, a midőn a szolga a családapa ugyanazon hatalmának van alávetve, mint a feleség s a gyerekek, vagyis midőn a szolga is a család tagjaként szerepelvén, azzal legbensőbb életközösségben él, a mint azonban a patriarchalis családok fölött az államhatalom megalakul, a családi élet folyton veszít bensőségéből, ezzel kapcsolatosan a szolga állása is folyton sanyarubb lesz; de még ekkor is kedvezőbb az addig, míg az állam maga is patriarchalis jelleggel bír, semmint akkor, midőn ez patrimonialissá válik. Ugyan emellett szól a szökevény szolgák visszakövetelésére s visszaadására vonatkozó törvényeink története, míg a jog az állam patriarchalis jellegének idején a szolgáktól a személyiséget megtagadta, alig fordul elő azoknak szökése, minthogy Szt.-István II. 1. 23, Szt.-

László III. 29-en kívül a megszököttek visszaadása körül nem is intézkednek törvényeink.⁴ Arra nézve, hogy a szökevény szolgák az ország csendjét és rendjét ne háborgassák, az ugynevezett Jocierdech-t állították fel, melyet Sámbocki Jób kergetőnek gondol. Ilyenek a király és comes mellett voltak, kötelességük volt a szökevény szolgákat, kik a szökevényt jelentő szláv ubech után uzbegeknek neveztettek s a kóbor marhákat befogni; mik usucapiones-nek is neveztettek, talán abból a természetes okból, hogy ha ezek bizonyos ideig az említett Jocierdech-nek hagyattak, illetve ha a tulajdonát az illető nem igazolta, a királyt praescriptio adquisitiva illette, mi egy az usucapioval. A határidő Szt.-Mihály napig tartott; Szt.-László törvénye szerint (L. III. c. 13, 14) ezen határidőn belül bárki revindicalhatta. Ennyi a rabszolgák helyzetéről. De e korban a keresztény eszmék hatása alatt megindult az az áramlat is, hogy e szerencsétleneknek szabadsága visszaadassék. Kollár Ádám idézett műve II. 132. lapján emlékszik meg a szolgák szabadon bocsátásáról. Szerinte a szabadon bocsátás vagy teljes, vagy nem teljes. A szolgák teljesen nyerik vissza szabadságukat, ha saját jó belátásuk szerint járhatnak el s ebben semminemű korlátozást nem szenvednek; nem teljes pedig akkor, ha bizonyos tekintetben szabadok, de némiképp az úrtól függenek s nem költözhetnek oda, hová nekik tetszik. Példáit találjuk a Váradi Regtrum 137, 154, 126; a teljesen felszabadítottak voltak a liberti, a nem teljesen libertini, u. o. 211, 337, 354. §., 241, 135, 352. §. Végül itt eredménykép annyit constatálhatunk, hogy hazánkban házuraság létezett, melynek alá voltak rendelve a rabszolgák, kik dolgoknak tekintettek, kiknek felszabadítása e korban már megkezdett, mely az illetőt a szabadok közé helyezte.

Dr. Endes Miklós.

A szászczegői Balog család.

Kihalt család, mely — Hodor szerint¹ — harmadfél század alatt tűndöklött a régi Doboka megyében s több főbirót, országgyűlési képviselőt és katonát adott a hazának. Távol, a mai Szolnok-Doboka megye legkeletibb részében fekszik Szászczegő, honnan e „nem kisebb díszű, üsdedes nemzetség“ előnevét írja. Innen az ősi fészekből keltek útra, hogy hirt, dicsőséget szerevezve munkálják a haza javát s hasznos és munkás életök alkonyán ide tértek vissza, hogy a nyugalmat biztosító családi sirboltban aludhassák örök álmukat. S mikor az utolsó sarj — Balog Zsigmond (25.) is elköltözött őseihez, hogy „kialudja a századok álmát“ — örökre bezárult a „Mauzoleum“ s a felfordított ősi czímer némán hirdeti a hálás nemzedéknek a rideg valót...

*

Szereplésök a XV-ik század elején kezdődik. „A nemes szászczegői Balog familia, mely régi légyen, azt tudja egész Erdély országa, és nevezetesen nemes Doboka vármegye“ — írja Verestói György.²

1480-ban szerepel szászczegői Balog Bálint, kinek neje Pápai Magdolna. (Felszeghi It. I. k. 15. l. 1. 5.)

¹ Doboka m. esm. 769 l.

² Halotti oratio, melyben tekintetes nemzeti szászczegői Balog György ur felett, az emberi életnek rövid volta kibeszéltetett. I. k. 343 l.

1582-ben említetik (1.) *Balog Imre* szászczegői birtokos.³

1633-ban zetelaki Kovács Andrásnének, (3.) Balog Zsuzsának fia Zsigmond az egykor Kecseti László által birt szászczegői birtokrész bitorlásától mindenkit eltilt.⁴

1625 táján szerepel (2.) *Balog Dániel* (meghalt 1630-ban), kinek felesége Sóri Borbála.

Gyermeük volt: „tekintetes nemzeti szászczegői (4.) *Balog János*, ki mintegy 50 esztendőnek elfolyások alatt nemes Doboka vármegyében előbb a viceispánságnak, aztán pedig a főbiróságnak tisztit dicséretesen viselte, és más nevezetes *expeditiokban* is édes hazája mellett sokat fáradozott.“⁵ Hodor szerint:⁶ 1668—70-ig alispánja, 1670—75-ig főbirája volt Doboka vármegyének. Kétszer nősült. Első nejétől Somai Évától hat, Sebestyén Erzsitől egy gyermeke született. Első házasságából származik fia

(6.) *György*, ki 1671-ben született. Tanulmányait a kolozsvári ev. ref. kollégiumban elvégezvén, Apafi Mihály erdélyi fejedelem udvarába került, hol „fél esztendeig vala az öreg fejedelem asszonynak inassa, azután harmadfél esztendeig magának az öreg fejedelemnek inassa, majd ennek halála után az ifju fejede-

³ Gyf. Doboka fasc. 1 nr. 44; fasc. 3 nr. 41.

⁴ Km. Doboka K. 10.

⁵ Verestói oratioja I. k. 344 l.

⁶ Doboka m. esm. 426 l.

lemnek, második Apafi Mihálynak bejárója“. Miután szolgálatait bevégezte, 1795-ben megnősült, nőül vette nagypestényi Alsó Mihály özvegyét, girolti Torma Evát (sz. 1678). 1712—15-ig Doboka vármegye alispánja, 1715-től élete végéig főbirája volt.⁷ Meghalt 1735. márczius hó 26-án szászczegei kuriájában életének 65-ik évében. Tetemei fölött Verestői György ev. ref. püspök tartott halotti oratiót. Házasságából hat gyermeke született, kik közül 1735-ben

(13.) *Zsigmond* és (16.) Krisztina, magyarcsesztvei Eperjesi Zsigmondné Kisdevecser, Szászfellak és Szászczege községekben levő szülői örökségükön megosztottnak.⁸

1736-ban néhai szászczegei Balog György és neje Torma Éva halálával oláhbogátai birto kukat leányuk Erdélyi Györgyné, Balog Borbála örökölte.⁹

1740-ben O.-Bogátának egyik birtokosa (15.) Balog Klára, rápolti Kakucsi Péterné.¹⁰

(13.) *Zsigmond* terjeszté tovább a családot. Hodor szerint 1746—50-ig Doboka vármegye főbirája volt. Kétszer nősült. Gyermekei voltak: (22.) Borbála (sz. 1763.), magyarpalatkai Palatkai Imréné; (23.) *László* 1760 körül katona, (21.) *Ferencz*, neje felső-szálláspataki Mara Klára; (19.) *György* és (20.) *János*.

(20.) *János* az 1791-iki orsz.-gyűlésre kir. hivatalos. Neje: galgói Rácz Julia (galgói Rácz Antal B.-Szolnok várm. alispán és borbereki Kornis Éva leánya). Gyermeke: (28.) Zsófia, hattmannsdorfi Hatfaludi Józsefné, utóbb hattmannsdorfi Hatfaludi Ferenczné.

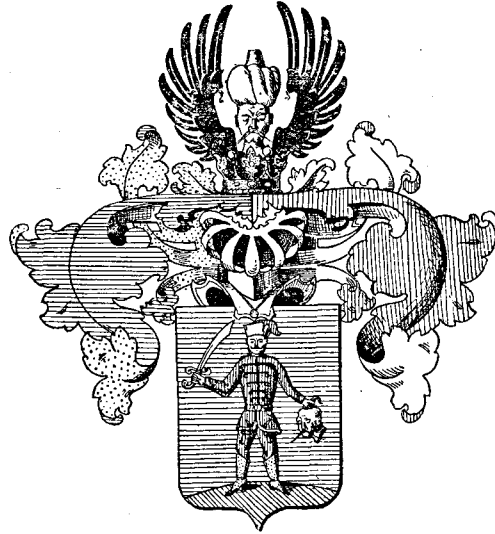
(19.) *György* B.-Szolnok vármegye főpénztárnoka,

utóbb főbirája. Róla is megemlékezik Hodor — midőn családi sirboltjukat Mauzoleumnak nevezi — „Szászczege Mauzoleum! mely a tisztí pályán díszlet annyi Balog ivadéknak őrződ becses porait s mely a többi között hideg öledbe zárád Györgyöt, a másodikat¹¹ B.-Szolnok vármegye kir. adóbévevőt 1771. s utóbb főbirói széket oly méltán birt hazafit“. Nejétől Szacsvai Évától négy gyermek származik:

(24.) Éva (szül. 1788. január 16.) galgói Rácz Imréné; (26.) *Ádám*, ezredes; (27.) *Ferencz* (sz. 1777., megh. 1815. febr. 26.) 1790—1814-ig Doboka várm. főbirája.¹² Neje Salánki Kata, és (25.) *Zsigmond*.

(25.) *Zsigmond* B.-Szolnok vármegye szolgabirája volt. Nejétől, köröstarcsai Weér Karolintól két fia és három leánya született. Fiai korán elhaltak. Leányai közül (30.) Klára 1863-ban még élt. Férjét szászuifalusi és domáldi Felszeghi Pétert a felbujtogatott oláhság gyilkolta meg kegyetlen módon 1848 őszén Melegföldvárt Szolnok-Doboka vármegyében.¹³ (29.) Julia, Tatrasi Lászlóhoz, (31.) Róza, Katona Pálhoz ment nőül.

(25.) *Zsigmond* volt az utolsó szászczegei Balog, vele szállott sirba 1834. márcz 22-én e „díszes nemzettség“ utolsó férfitagja. Hodor a cs. iránt érzett háláját következő sírfeliratban örököltette meg:

Itt, hol a szenvedő
Nyugalmát felleli
Örökös, bús esendjé
Atok nem terheli,
Nyugosznak e megye
Elhunyt csillagai
A Czege-Balog
Kihalt Ház fiai.

1. Imre
1582

2. Dániel 1625, † 1630 Sóri Borbála
3. Zsuzsa 1633 zetelaki Kovács András

4. János, 1670 Doboka m. főbiró, alispán
1. Somai Éva
2. Sebestyén Erzsi

1.: 6. György sz. 1671, † 1735. III. 26. Doboka m. főbiró, alispán girolti Torma Éva sz. 1678, egybk. 1795 (előbb nagypestényi Alsó Mihályné)
7. Éva Luczai András
8. Borbála Szénási Pál
9. Mária 1. Szilvási András 2. Nagy György
10. Kata Ördög István
11. Klára 1. Zuthori Ferencz 2. Pávai Samu
2.: 12. Klára Almádi István

13. Zsigmond, 1750 Doboka m. főbiró 1. szucsáki Szucsáki Borbála 2. Tyifor Ilona
14. Kata szentandrás Fejérvári Boldizsár
15. Klára rápolti Kakucsi Péter
16. Krisztina m.-csesztvei Eperjesi Zsigmond
17. Zsuzsa pókakereszturi Székely Gábor
18. Borbála szentandrás Erdélyi György

1.: 19. György, 1771—96 B.-Szolnok m. főpénztárnok, főbiró Szacsvai Éva
20. János 1791. orszgy. kir. hivatalos galgói Rácz Julia
21. Ferencz felsőszálláspataki Mara Klára, 1815 def.
22. Borbála sz. 1763 m.-palatkai Palatkai Imre
2.: 23. László, 1760 katona def.
28. Zsófia 1. hattmannsdorfi Hatfaludi József 2. hattmannsdorfi Hatfaludi Ferencz

24. Éva szül. 1788. jan. 16. galgói Rácz Imre B.-Szolnok vm. táblabirája
25. Zsigmond megh. 1834. márcz. 22. B.-Szolnok vm. szolgabiró köröstarcsai Weér Karolin
26. Ádám ezredes def.
27. Ferencz szül. 1777., megh. 1815. febr. 26. Doboka m. főbiró 1790—1814 Salánki Kata

29. Julia, † tatrasi Tatrasi László, † szászuifalusi és domáldi Felszeghi Péter † 1848
30. Klára, † szászuifalusi és domáldi Felszeghi Péter † 1848
31. Róza megh. 1842. magyarsárosberkeszi Katona Pál
32. József megh. c. 1800.
33. Miklós megh. c. 1805.

⁷ U. o. 427 l.

⁸ Erdélyi főkormányzóéki Itár XII. 1/2, 44. C.

⁹ Szolnok-Doboka m. Monogr. II. k. 223. l.

¹⁰ U. o.

¹¹ Nem második, hanem harmadik György volt; Hodor nem ismerhette teljes családfajukat.

¹² Hodor Doboka vm. esm. 429. l.

¹³ Szolnok-Doboka vm. Monogr. V. k. 158 l.

Czímerök: a pajzs kék udvarában, zöld téren vörösruhás magyar vitéz áll, jobbában kivont kardot, baljában török főt tart üstökénél fogva. — Sisakdísz: koronából kiemelkedő török fő két sasszárny között. — Takarók: kékarany-vörösezüst. Így pecsétel 1825-ben szászczegői Balog Ádám ezredes, azzal a különb-

séggel, hogy sisakdísz gyanánt három struczotlat használ.

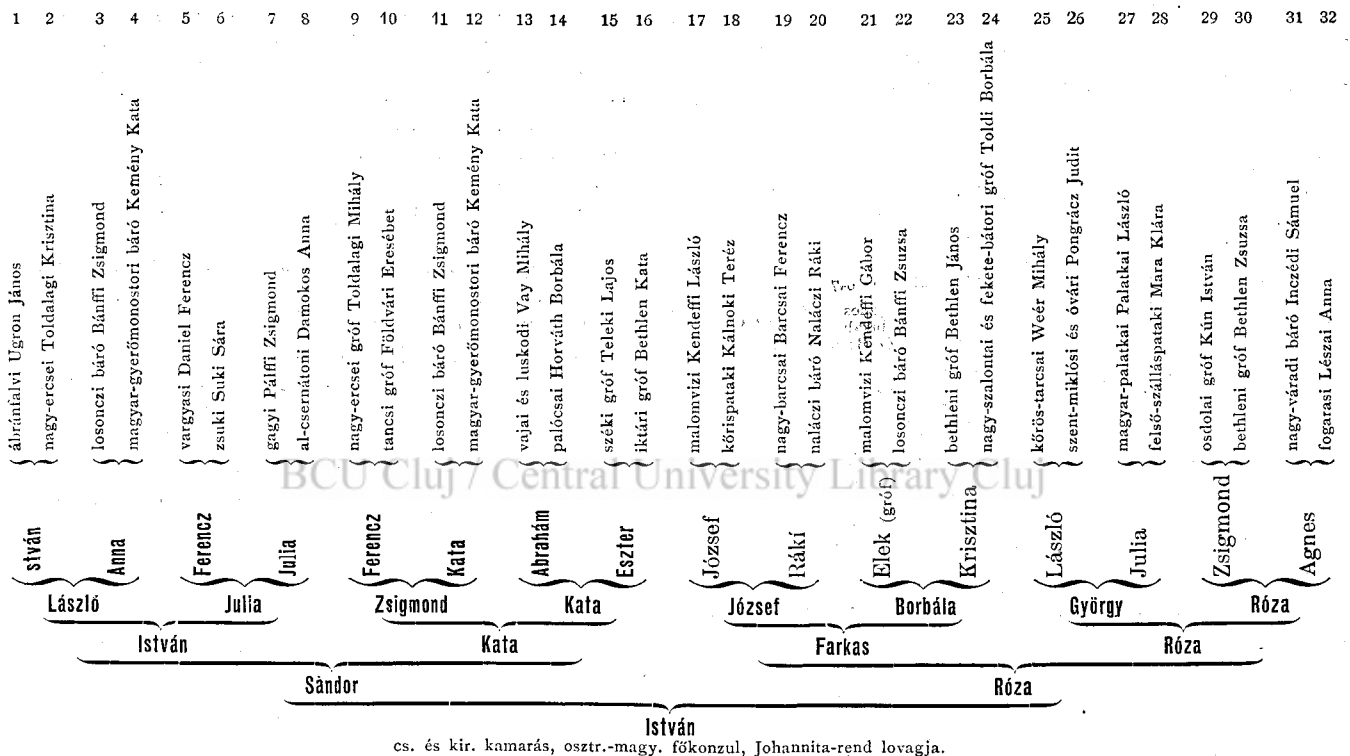
Befejezésül megjegyezni kívánjuk, hogy e családra vonatkozó adatainkat a töredékes családi levéltárból egészítettük ki, mely szászujfalusi és domáldi Felszeghi Kálmán földbirtokos úr tulajdona. **Rác Victor.**

Ő s f á k.

— Összeállította: Gyulai Rikárd. —

XXXV.

ábránfalvi Ugron István cs. és kir. kamarás leszármazása.

NB. A fekete betűkkel nyomott leszármazás igazoltatott a kamarási méltóság elnyerése alkalmával.

- 1. Az ábránfalvi Ugron cs. Lásd I. 15. és XXIX. 1. alatt.
- 2. A nagy-ercsei Toldalagi cs. Lásd XVII. 9. és XXXI. 11. alatt.
Balázs { Mihály † 1642. III. 24. { Mihály János † 1712. { Krisztina Ugron János 1704. 58. † 1660. { váradi Stépán Erzsé
- 3. A losonczy Bánffi cs. Lásd IX. 10. és XXX. 2. alatt.
István { László { László { Miklós { György { János { Zsigmond { Pál Telegi Kata Zsigmond báró b. Kemény Kata egyb. 1725., † 1746.
- 4. A magyar-gerőmonostori Kemény cs. Lásd VII. 8., XXVIII. 10. és XXX. 13. alatt.
Boldizsár { János { Simon { Simon { Kata, † 1746. 1576-1630 { a fejedelem { Perényi Kata { báró 1704. { b. Bánffi Zsigmond egybk. 1725.
- 5. A vargyasi Daniel cs. Lásd II. 12., XXX. 8. és XXXII. 8. alatt.
Mihály { Ferencz { István { István, báró 1737 don. 1621 { 1634, † 1660 { sz. 1639, † 1688 { Ferencz, sz. 1674, † 1747 Suki Sára 1709
- 6. Az alsó- és felső-zsuki Suki cs. Lásd XV. 8. és XXX. 6. alatt.

- 7. A gagyai Pálfi cs. Lásd I. 13. alatt.
András { Ferencz { Miklós 1676 { Mihály 1697 { Zsigmond { Zsigmond** (don. 1589)? { 1609 { (don. 1654)? { Miklós* † 1722 { 1744 { Damokos Anna
- 8. Az al csernátóni Domokos (Damokos) cs. Lásd IV. 1. és XXI. 11. alatt.
Pótlás:
A rugonfalvi és szentdemeteri Nyujtódi családból vált ki a XVI. sz. elején. (Lásd Geneal. Füz. I. 21. 1.)
* Ezen Miklós felett tartotta 1722-ben Markos Péter unit. pap és szentabráhámí esperes a halotti predicatiot, hol így származtatja le: vereskői Pálfi János { Pál { Péter { Ferencz { Miklós { Miklós nádor { Erdélybe jön Gagyra { † 1722
- ** Az eredeti őseim Zsigmond leánya: Julia (v. Daniel Ferenczné) mint tarcsafalvi és gagyai Pálfi lett igazolva. Nagyon valószínű, hogy a tarcsafalvi és gagyai Pálfiak egy közös törzsből erednek, de határozottan eldöntve ezen kérdés még nincsen.

Beigató levél al-csernátoni Damokos Mihály részére Dátos és Pagocsa tordamegyei, Tuson és Dombkolozsmegyei birtokokba. Kiadta a k. c. 1539. VI. 8-án. (Történelmi tár 1898. 163. I.)

Al-csernátoni Damokos Tamás az 50 denáros adót fizető *főemberek* névjegyzékében (1567?) említettik. (Sz. Oklt. IV. 688. sz. 38. és 42. I.)

Donatio (nova) kelt Gyulafejérvár, 1579. III. 21., Báthori Kristóf erd. vajdától al-csernátoni Damokos István, Tamás és Domokos részére az al- és fel-csernátoni, ikafalvi, futásfalvi és timafalvi birtokaikra vonatkozólag. (Sz. Oklt. III. 702. sz.)

Donatio, kelt Feketehalom, 1587. I. 3-án Báthori Zsigmondtól csernátoni Damokos Tamás részére hat jobbágytelekre a kézdi-széki Ikafalván. (Sz. Oklt. IV. 723. sz.)

Al-csernátoni Damokos Péter, nemes személy 1602. VIII. 1-én hűségi esküt tesz. (Sz. Oklt. V. 1029. sz. 179. és 218. I.)

Al-csernátoni Damokos Tamást 1647. IV. 5-én Rákóczi György Csik-Gyergyó és Kászon-Szék királybirájának nevezi ki. (Orsz. It. Gy. k. 22. Lib. Reg. 7.)

Nyujtodi Simon { Péter } György { Imre } { Damokos de Csernáton } { csernátoni Damokos Pál } Mihály 1523 { don. 1539 } { 1370 } { 1444, + 1497 előtt } { 1505-18 } { (don. 1539) }

Mihály 1523 { Domokos, don. 1579 } { Péter, 1502 } { Tamás } { don. 1579 } { István, don. 1579, 1587 } { István, 1512 } { királybíró 1647 } { Ferencz } { János } { János } { Antal } { 1612-20 } { 1662 } { Vitéz Borbála } { báró 1764 } { Péter 1648 } { Péter } { Anna } { don. 1579 } { 1587 } { 1612-20 } { albísi } { csapói } { Bakcsi Judit } { Váradi Klára } { Pálffy Zsigmond }

Földterhermentesítési kárpótlást nyertek:

Lajos neje váradi sarkantus Gyulai Róza: Sz.-Sombor (F.-Fej. vm.), *Bábahalma* (Kük. vm.).

Teréz, kis-borosnyói Tompa Jánosné: *Szenaverbs, Héttur* (Kük. vm.), *Hesdát* (Tord. vm.) nevű községekben volt birtok után.

9. *A nagyercsei Toldalagi cs.* Lásd XVII. 9. és XXXI. 11. alatt.

Balázs { Mihály } { Mihály, † 1660 } { János, † 1712 } { Mihály, gróf 1744 } { † 1642 III. 24 } { brenhidai } { váradi } { tancsi } { Huszár Margit } { Stépán Erzse } { Földvári Erzse, sz. 1700 körül }

10. *A tancsi Földvári cs.* Lásd XVII. 10. alatt.

Miklós { Bálint } { János } { György } { Ferencz de Tancs } { 1490 } { 1509 } { 1590-1613 } { 1643-54 } { a) macskási Tárnok Anna, 1654 (filia Pauli ex Anna Barcsai) } { b) Ebeni Judit } { a-tól: } { Pál } { Toroczka Borbála } { Pál, 1710 } { Harina-Parkas Sára } { Ferencz } { Erzsébet } { gróf 1753 } { Toldalagi Mihály }

11. *A losonczy Bánffy cs.* Lásd IX. 10., XXX. 2. és XXXV. 3. alatt.

12. *A magyar-germánostori Kemény cs.* Lásd VII. 8., XXVIII. 10., XXX. 13. és XXXV. 4. alatt.

13. *A vajai és luskodi Vay cs.* Lásd V. 2., V. 6., XXIX. 11. és XXXI. 12. alatt.

Péter { Abrahám } { László } { a-tól: } { 1574 } { 1647 } { 1666 } { a) gr. Teleki Borbála } { Abrahám } { b) Boros Kata } { Mihály, † 1783* } { Anna } { palócsai Horváth Borbála } { gr. Teleki László } { b-től: } { Borbála } { Anna } { Pláthi Sándor } { gr. Teleki János } { László (Kemény szerint) }

* Ezen Mihály családi közlés szerint gr. Teleki Borbálától való.

14. *A palócsai Horváth cs.*

Források: N. I. V. 155. és IX. 90. („Palocsay“ alatt); S. ung. A. — Jegy.

Rangemelések (Nemességre vonatkozó adatok).

Horvátországból — hol *Kissewich* nevet viseltek — származtak át Szepes vm.-be és szerezték az ottani Lomniczot.

Első ismert törzse lomniczai Horváth Mihály, kinek fia János (a prépost) már csak Lomniczai-nak írja magát.

Mihály egyik unokája (László?) alapítója lett a lomniczai Kissewich-Horváth családnak, másiktól Györgytől pedig származik a palócsai Horváth (később Palócsay) család. Mind a két ág báróságot nyert és kihalt.

Nevezett lomniczai Horváth Mihály Corvin Jánostól kapja Árva várát inscriptionaliter, 1505-ben Hedvig tesseni hercegnőtől a Sáros megyében fekvő Palócsa várát a hozzátartozó jószágokkal pedig adományban.

NB. A budai káptalan előtt 1492. V. 28-án muronyi Vér András, lomniczai Horváth András és *Mihály*, Henczidai Benedek, hodosi Besenyei István szerzett és szerzendő javaikra nézve kölcsönös örökösödési szerződésre lépnek. (gr. Teleki Oklt. II. 122. sz.)

Palócsai Horváth György (Mihálynak unokája) 1589-ben megveszi a Laskó családtól Dunajecz várát Szepes megyében, 1593-ban pedig megszerzi ugyanazon vármegyebebeli Landek helységet is.

Báróság, kelt Bécs 1686. IV. 19. Horváth-Kissewich György részére. (Orsz. It. Lib. Reg. XVIII. 399.)

Báróság, kelt 1700 körül a palócsai Horváth (Palócsay) cs. részére. (N. I. — S. ung. A.)

NB. Egy Palócsay György 1609. XII. 8-án nyert báróságot (Orsz. It. Lib. Reg. VI. 31.)

palócsai Horváth György
1589-93
a) Bocskai Krisztina
b) Büdi Klára
(máshol Sulyok Krisztina)

b-től: István } Anna }
István } egyb. 1608 előtt, 1611-12 magától elfüzi nejét }
Mihály } egyb. Boldog-Kőváralján 1618 V. 9, }
Perényi Krisztina (az Istváné) } }
sz. 1681, egyb. 1696 VII-ban }
Királyházán, Nyaláb vára alatt }
Ferencz }
sz. 1699 IV. 19 }
b. Lusenski Borbála }
(az Imrécé, b. Szunnyog Évától) }
Borbála }
Vay Mihály }

Czímer: Kék mezőben zöld téren arany griff első lábával arany koronát tart. — Sisakdísz: A pajzsalak növekvően. — Takarók: Kék-arany mindkét felől. (S. ung. A. 188. táb.)

NB. Leszármazásra és birtokviszonyokra vonatkozó adatok találhatóak Pest vm. It.-ban: Polg. Perck fasc. 137. No. 21; czímerpecsétek u. o. Polg. Perck fasc. 22. No. 3., fasc. 88. No. 24., fasc. 254. No. 15., fasc. 260. No. 87. és Végr. Oklt. 1559. XI. jelzetek alatt. (K. S.)

15. *A széki Teleki cs.* Lásd I. 1. alatt.

Mihály { János } { Mihály } { Sándor } { a-tól: }
1605-10 { 1614-62 } { sz. 1631 (1634) } { sz. 1679, † 1760 } { Lajos, † 1758 }
† 1690 } gróf 1697 } a) Bethlen Julia } ikt. gr. Bethlen Kata
gróf 1685 } b) Petki-Nagy Zsuzsa }

Pótlás:

Kamarási méltóságot nyertek: 1744. László, 1744. Mihály, 1760. Pál, 1760. Károly, 1764. József, 1764. Ádám, 1766. Samu, 1771. Ferencz, 1773.

Lajos, 1790. Samu, 1796. Domokos, 1804. József, 1808. József, 1808. Mihály, 1810. ifj. Ferencz, 1810. id. Ferencz † 1853, 1812. Pál, 1815. Ferencz, 1816. ifj. József, 1816. Ádám † 1852, 1817. János, 1846. Miklós, 1858. Gusztáv † 1888.

16. Az iktári (bethlen-ösi) Bethlen cs.

Források: K. 37. — N. I. II. 67. — Turul XV. 49. — Kn. I. 386. — Kn. d. G. H. III. L. M. — S. ung. A. S. sbbg. A. — Jegy.

Rangemelések (Nemességre vonatkozó adatok).

A Lökösökkel és Neczpáliakkal egy közös törzsből eredő ősnemes család (a bethleni Bethlen családdal tehát semmi vérségi összeköttetésben nem állanak és a Szent-István nővérétől, Saroltától való leszármaszás csak mese).

Gyoma és a hozzácsatolt Miklóslaka, Ózed és Téglás puszták (Békés vm.), Bethlen-Ösi, Seprős, Bodon és az ezekhez tartozó Csokástelek-puszták (Zaránd vm. voltak e család ősi birtokai).

Gergely fiai: Miklós és Péter 1421-ben a Neczpáliakkal együtt új adománylevelet szereznek az ősi (még adománylevelél nélkül birt) Gyoma, Bethlen-Ösi és Bodon helységekre. (Békés vm. Oklt. 46.)

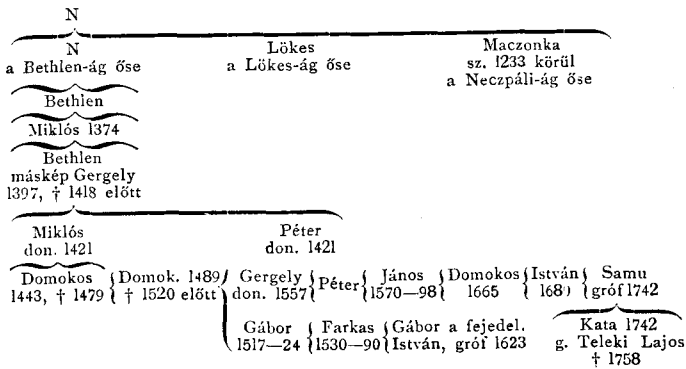
Gergely 1557-ben Izabella királynétól nyeri adományban a biharmegyei Szentjánosfalut.

Donatio Báthori István fejedelemtől iktári Bethlen Farkas részére a maros-ilyei uradalomra (a beiktatási parancs 1576. II. 1-én állított ki).

Czímeres nemeslevél kelt 1420-ban Zsigmond királytól, iktári Bethlen János (nemes ember) részére. (?) (S. ung. A.)

Grófság, kelt Prága 1623. IV. 14-én iktári Bethlen István részére. (Orsz. It. Lib. Reg. VII. 219.)

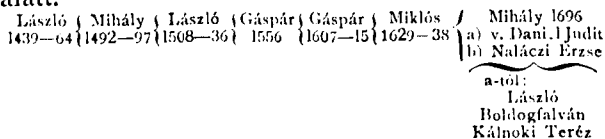
Grófság, kelt Bécs 1742. II. 26-án iktári Bethlen Sámuel, neje gróf Keresztes Borbála és gyermekei: Domokos, Samu és Kata részére. (Orsz. It. Lib. Reg. Transsylv. IX. 41. c. i.)

Fiágban kihalt a cs. Domokossal 1866. III. 10-én; utolsó tagja a családnak Kata (előbb gr. Kornis Mihályné, utóbb gr. Bánffy Miklósné) † 1871. II. 24.

Czímer: Kék mezőben zöld téren két szemközt álló fehér hattyu, nyakukon vizirányosan átlóve, felettük ezüst kereszt lebeg. — Sisakdísz nincsen. — Takarók: Kék-arany mindkét felől. — Sárkányrend. (Czímergyűjteményünk. — S. ung. A. 49. táb.)

17. A malomvizi Kendeffi cs. Lásd XI. 8. és XXXI. 4. alatt.

18. A kőrispataki Kálnoki cs.

Források: K. 137. — N. I. VI. 49. és XIII. 305. — M. N. Zs. — Tb. d. gr. H. — Pál. II. — Turul. X. 83. — Jegy.

Rangemelések (Nemességre vonatkozó adatok):

A hidvégi Nemes és Mikó családdal egy közös törzsből eredő ősnemes család.

vingárti Geréb Péter vajda a sepsi-széki Ivásfok pusztát, mely Kálnoki Máté leányára Borbálára, karácsonfalvi Janossa Antal nejeire szállott, de melynek nagyobb részét Kálnoki Bálint és Mihály elfoglalták, örökre Kálnoki Borbálának itéli. Kelt Sepszi-Szentgyörgy, 1477 I. 18-án. (Sz. Oklt. III. 482. sz.)

Bálint és Tamás lófők, II. János király hadában szolgáltak. (Sz. Oklt. II. 353. sz.)

Donatio kelt Torda 1567. III. 5-én II. János királytól Bálint és Tamás részére Kőrispatakon 12 ház jobbágyra és ugyanezen Bálint részére Miklósvárt 3 ház jobbágyra. (Sz. Oklt. II. 361. sz.)

Donatio kelt Medgyes, 1588. XII. 18-án Báthori Zsigmondtól sepsi-kőrispataki Kálnoki Bálint részére a bodoki részjóságra. (Orsz. It. Gy. k. 2. Lib. Reg. 154.)

kőrispataki Kálnoki János, nemes ember 1602. VIII. 1-én hűségi esküt tesz. (Sz. Oklt. V. 1029. sz. 208. és 219. l.)

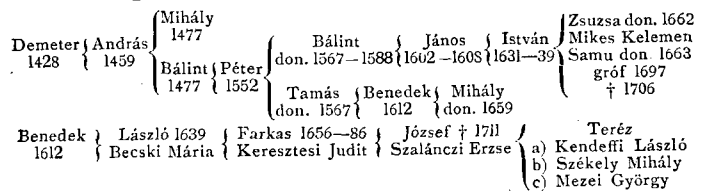
Báthori Gábor 1608. V. 26-án kőrispataki Kálnoki Jánost Sepszi-, Kézdi- és Orbai-szék királybirájának nevezi ki. (Orsz. It. Gy. k. 5. Lib. Reg. 23.)

Donatio kelt Deés, 1659. I. 29-én Barcsai Akostól kőrispataki Kálnoki Mihály részére a peselneki (kuriával), karatnai, voláli, száraz-pataki és pálósi részjóságokra. (Orsz. It. Gy. k. 27. Lib. Reg. 52.)

Donatio kelt Gyulafejevárvár, 1659. VI. 23-án Barcsai Ákostól ugyanazon Kálnoki Mihály részére több jobbágyra. (Orsz. It. Gy. k. 27. Lib. Reg. 205.)

Donatio kelt Segesvárt, 1663. III. 22-én Apaffi Mihálytól kőrispataki Kálnoki Samunak és Zsuzsának (zabolai Mikos Kelemen neje) a szent-léleki (kuriával), kis-kászoni, lemhényi, felső-voláli, kantai és peselneki részjóságokra. (Orsz. It. Gy. k. 28. Lib. Reg. 605.)

Grófság kelt Bécs, 1697. IV. 2-án, I. Leopoldtól nyerte kőrispataki Kálnoki Sámuel.

Czímer:

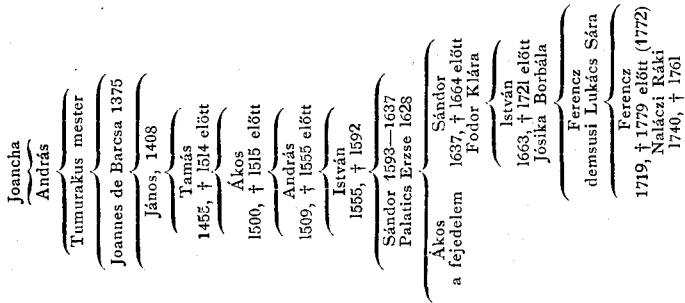
a) ősi: Kék (?) mezőben arany koronából növekvően egy természetes medve, száján jobbról nyíllal átlóve. — Sisakdísz: A pajzsalak. — Takarók: Kék-arany. (?) (Czímergyűjteményünk, S. sbbg. A. 38, ung. A. 213. táb.)

b) grófi: Négyelt pajzs arany középpajzsszal, melyben kétfejű fekete sas, mellén arany pajzsszal, ebben egy fekete „L” és egy a 3. és 4. mező közé beszúrt ezüst ékkel, melyben az ősi címerkép látható; az 1. kék mezőben befelé fordított arany griff, felemelt baljában görbe kardot tart (Bánffy); a 2. vörös mezőben egy koronázott ezüst kígyó, szájában az ország címer-almáját tartva (Bethlen); a 3. vörös mezőben fészében ülő és vérével három fiát tápláló pelikán (Petki); a 4. kék mezőben térdben meghajtott és a térd felett alulról nyíllal átlótt emberi láb (Béldi).

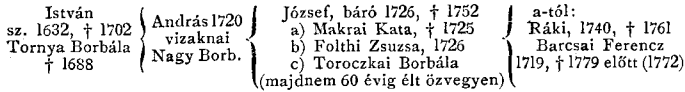
Két sisak, I.: az ősi címerkép. — Takarók: Kék-arany. — II.: Természetes szarvas növekvően, nyakán jobbról nyíllal átlóve, agancsai között hatágu arany csillag és ezüst félhold látható. —

Takarók: Vörös-ezüst. (Devise: „Nec timide, nec tumide“.)

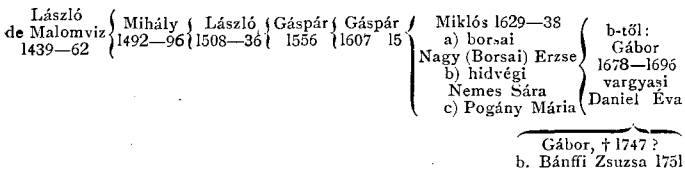
19. *A nagy-barcsai Barcsai cs.* Lásd XVIII. 6. és XXX. 7. alatt.

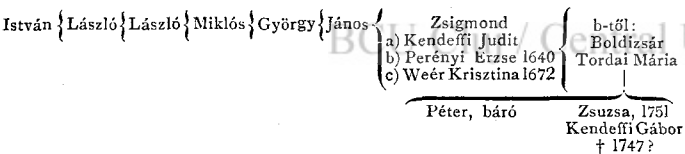
20. *A nalaczi Nalaczi cs.* Lásd XI. 7. és XXXIII. 8. alatt.

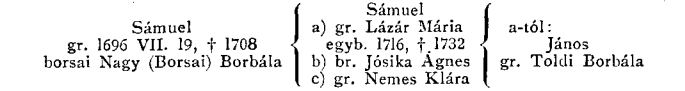
21. *A malomvisi Kendeffi cs.* Lásd XI. 8. és XXXI. 4. alatt.

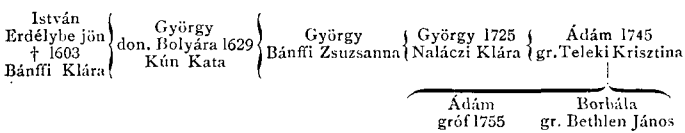
22. *A losonczyi Bánffy cs.* Lásd IX. 10. és XXX. 2. alatt.

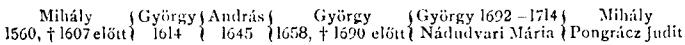
23. *A bethleni Bethlen cs.* Lásd XVII. 4. és XXXI. 5. alatt.

24. *A nagy-szalontai és fekete-bátori Toldi cs.* Lásd XX. 7. alatt.

25. *A körös-tarcsai Weér cs.* Lásd XXXI. 15. alatt.

26. *A szent-miklósi és óvári Pongrácz cs.*

Források: K. 206. — N. I. IX. 401. — M. N. Zs. — Turul VIII. 97. — Arad vm. Mon. II. k. 2. rész 210. — L. M. 1. k. — S. ung. A. — Jegy.

Rangemelések (Nemességre vonatkozó adatok):

Liptóvármegye ősnemes családja, melyből Márton (1664.) Erdélyben telepedik meg.

Donatio IV. Béla királytól a család által birt líptómegei törzsökös birtokokra. Ezen donatiót Lajos király 1360 VI. 24-én megerősíti Pongrácz fiai: János, András és Péter, továbbá Serefil fiai: Jakab és Fülöp részére. (Pongrácz cs. It. Andrásfalván. — Turul.)

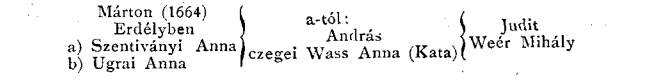
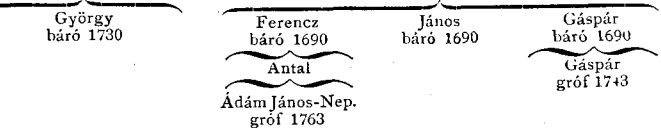
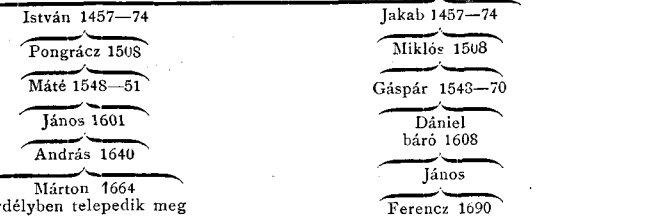
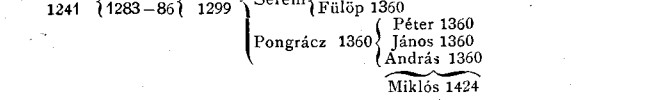
Báróság kelt Prága, 1608. III. 5-én Dániel részére. (N. I. — S. ung. A.)

Báróság (megerősítés) 1690-ben Ferencz, János és Gáspár részére. (N. I. — S. ung. A.)

Báróság 1730-ból György részére (N. I.)

Grófság kelt Lincz, 1743. VI. 19-én szent-miklósi báró Pongrácz Gáspár részére. (Orsz. It. Lib. Reg. XXXIV. 428.)

Grófság kelt Bécs, 1763. II. 15-én szent-miklósi és óvári Pongrácz Nep.-János (-Ádám) részére. (Orsz. It. Lib. Reg. XLVI. 189.)

Földterhermentesítési kárpótlást nyertek: József: Bokaj, Válemáre, Kurpeny, Bulbuk (Huny. vm.).

Dániel neje Benedek Julia: Kudu (B. Szol. vm.).

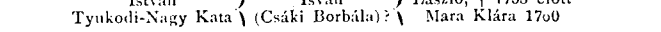
Ágnes, Nalaczi Lajosné és fiai: Piskin (Huny. vm.).

(?) Pongrácz N.-né, Vita Klára: Fel-Kápolna, Gál-falva (Kük. vm.).

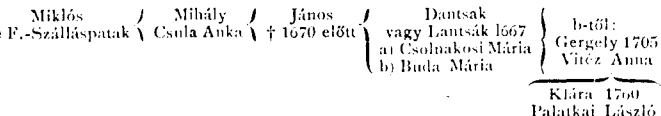
(?) Teréz, Szöcsné: Mgy.-Lapád, Sz.-Ujfalu, Tompa-háza, Vingárd, Kápolna (A.-Fej. vm.) nevű községekben volt birtok után.

Czímer: Vörös mezőben kétfejű fekete sas, ennek testét kétfelé vágja egy, a pajzs aljáról felnyuló kék ék, melyben koronázott zöld hármás dombból egy pánczélos kar és vele átellenben egy kürtszarv nyulik ki, fölötte arany csillag ragyog. — Sisakdisz: Két fekete sasszárny között pánczélos, könnyökben meghajlott kar, markolatjában egyenes kardot tart. — Takarók: Kékvörös (!) feketeezüst. (S. ung. A. 371. táb.)

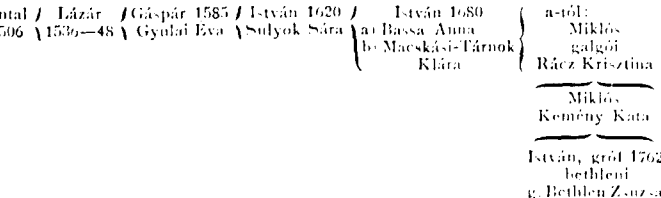
27. *A magyar-palatkai Palatkai cs.* Lásd I. 12. alatt.

28. *A felső-szálláspataki Mara cs.* Lásd XXII. 6. és XXV. 1. alatt.

29. *Az osdolai Kún cs.* Lásd IX. 1., XXIX. 5. és XXXI. 16. alatt.

30. *A bethleni Bethlen cs.* Lásd XVII. 4. és XXXI. 5. alatt.

Márk	Balázs	Gergely	János	Farkas	János	Samu	Samu
1504	1549-79					gr. 1695. VII. 19	a) g. Lázár Mária
						Nagy (Borsai)	b) b. Jósika Agnes
						Borbála	c) g. Nemes Klára
							a-tól:
							Zsuzsa
							gr. Kún István

31. *A nagy-váradai Inczédi cs.* Lásd XXII. 14., XXVI. 8., XXIX. 14. és XXXIV. 7. alatt.

Icsevics	Tamás	Inczédi	Mihály	† 1658	b-től:	Sámuel
Márk 1480		Mátyás	a) Vadas Judit		Mihály 1685	báró 1749
			b) Csokási Kata		Nádudvari Anna	Lészai Anna

32. *A fogarasi Lészai cs.* Lásd XXXIV. 5. alatt.

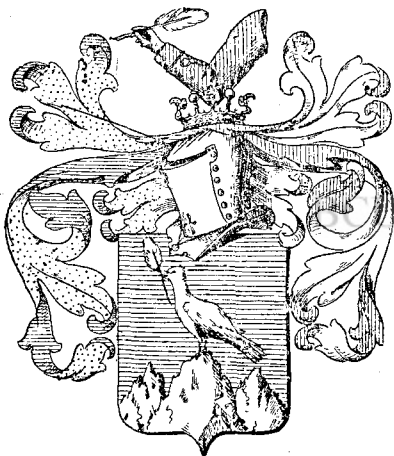
István (János) 1696	István 1735-38	Anna
Almádi Agnes	Keczeli Sára	b. Inczédi Samu

Czímerlevelek.

XI.

Bethlen Gábor kissárosi Sárosi másképp Barabás György deáknak a nagyobb kancellária írnokának és hites jegyzőjének a levelek írásában és a közdolgokban tanusított hű szolgálataiért anyjával Csapai Annával és István, Mihály és János nevű testvéreivel együtt a Báthory Gábor által adott nemességet újra adományozza; sógorának a földesuraitól előzetesen felszabadított Bánffi Mihálynak pedig nemességet, s mindnyájoknak közös czímert ad.

Gyulafejérvár, 1617. május 10.

NOS GABRIEL BETHLEN
 Dei gratia princeps Transsylvaniae, Partium regni Hungariae dominus et Siculorum comes etc. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibuslibet universis, quod Nos cum ad nonnullorum fidelium dominorum consiliariorum nostrorum singularem intercessionem nobis propterea factam, tum vero attentis et consideratis fidelitate fide-

libusque servitiis fidelis nobis sincere dilecti nobilis *Georgii Literati Sarosi* alias *Barabás de Kis-Sáros* scribe ac jurati cancellarii nostri majoris notarii, quae ipse cum in scribendis variis epistolis, tum etiam in aliis rebus ac negotiis fidei et industriae suae commissis fideliter et cum eximia nominis sui laude nobis et huic regno nostro Transsylvaniae exhibuit et impendit, ac in futurum quoque exhibiturus et impensurus est; eundem igitur *Georgium Barabás*, ac per eum honestam mulierem *Annam Csapai* genitricem, necnon *Stephanum Michaellem et Johannem* similiter *Barabás* fratres suos carnales, ante etiam — uti intelligimus — per serenissimum quondam dominum *Gabrielem Bathory* alias huius regni nostri Transsylvaniae principem etc. praedecessorem videlicet nostrum nobilitatis titulo insignitos, et donatos, denuo et ex novo; item providum *Michaellem Bánffi* affinem eiusdem *Georgii Barabás* per dominos suos terrestres (egregios *Andream Posa* de *Besenyő* ad quem videlicet praecipua proprietates praefati Michaelis Bánffij pertinere, ac *Georgium Nagy* de *Medeser*, qui pignoratitium ius in eodem Michaelle Bánffij habere perhibetur et dignoscitur) mediantibus eorum literis et liberalibus instrumentis, superinde legitime confectis libertatum et manumissum de speciali nostra gratia et potestatis plenitudine nobilitandos, ac in coetum ac numerum verorum regni nostri Transsylvaniae, et partium regni

Hungariae eidem annexarum nobilium annumeramus, aggregamus, cooptamus et adscribimus. Decernentes expresse, ut a modo deinceps iidem *Georgius, Stephanus, Michael* et *Foannes Barabás*, necnon *Anna Csapai* ac *Michael Banffy*, haeredesque et posteritates ipsorum utriusque sexus universae, pro veris et indubitatis nobilibus habeantur et reputentur. In signum autem huiusmodi verae et perfectae nobilitatis eorum haec arma seu nobilitatis insignia: *scutum* videlicet militare coelestini coloris, in cuius campo, sive area tres arduae rupes enatae, super quarum eminentiori columna quaedam candida aliis compositis stare ac in ore calamus scriptorium tenere conspicitur. Supra scutum galea militaris clausa est posita, quam contegit diadema regium, gemmis et unionibus exornatum. Ex cono vero galea teniae sive lemniscii variorum colorum hinc inde defluentes utraque oras sive margines ipsius scuti pulcherrime ambiunt et exornant, prout haec omnia in capite sive principio praesentium literarum nostrarum docta manu et arte pictoris clarius expressa et depicta esse cernuntur. Animo deliberato et ex certa scientia liberalitateque nostra praefatis *Georgio, Stephano, Michaeli* et *Joanni Barabás*, necnon *Annae Csapai*, ac *Michaeli Bánffi*, ipsorumque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis gratiose dedimus, donavimus et contulimus. Annuentes et concedentes [etc. a szokott stilussa]* et nihilominus pro ampliori erga eundem *Georgium Barabás* benignitatis [a többi elveszve]. [Datum in civitate nostra Alba Julia, dia decima mensis May, anno Domini millesimo sexcentesimo decimo septimo.**

Gabriel mpr.]

(Egyszerű — végén csonka — másolata Takács Endre vasuti főkalauz tulajdonában, Kolozsvárt.)

Közli: Kelemen Lajos.

XII.

Bethlen Gábor raguzai Olasz Antalnak, kinek szülői Dalmáciában sem voltak nemtelenek, nemességet és czímert adományoz s Erdélyben a saját pénzén, szolgálataival vagy más uton bárhol szerzendő házáat és az ahhoz tartozó külsőségeket minden rendes és rendkívüli adó és közteher viselésétől mentesíti.

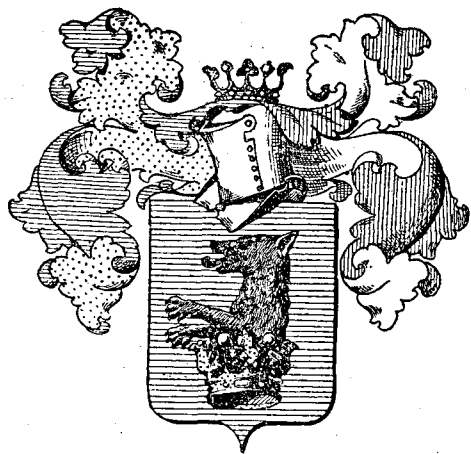
Gyulafejérvár, 1617. május 15.

NOS GABRIEL BETHLEN Dei gratia princeps Transsylvaniae. partium regni Hungariae dominus et Siculorum comes etc. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis, quod nos cum ad nonnullorum fidelium dominorum consiliari-

* Miután a szokott stílus a XI., XII. és XIII. sz. czímerlevélben egyenlő, ezek közül a legérdekesebbet, Keserői Dayka Jánosét közöljük teljes szövegében.

** A datumot a Siebmacher Siebenb. Adel IV. Bd., 12. Abth. (Text) után egészítettük ki.

orum nostrorum singularem nobis propterea factam intercessionem: tum vero attentis et consideratis fidelitate

et fidelibus serviitiis fidelis nostri nobilis *Antonii Olaz de Ragusa*, quae ipse nobis et huic regno nostro Transsylvaniae pro locorum et temporum diversitate iuxta possibilitatis suae exigentiam fideliter exhibuit et inpendit, ac in futurum quoque exhibiturum et impensurum confi-

dimus: eundem igitur *Antonium Olaz*, alias etiam in patria sua Dalmatia non ignobilibus aeditum parentibus, ex potestatis principalis plenitudine nostra in coetum et numerum verorum regni huius nostri Transsylvaniae et partium regni Hungariae eidem annexarum nobilium annumerandum, aggregandum, cooptandum et adscribendum duximus, prout annumeramus, aggregamus cooptamus et ascribimus. Decernentes expresse, ut a modo deinceps idem *Antonius Olaz*, ipsiusque haeredes et posteritates utriusque sexus universae pro veris et indubitatis nobilibus habeantur et reputentur. In signum autem huiusmodi verae et perfectae nobilitatis eorum haec arma seu nobilitatis insignia: *scutum* videlicet militare erectum coelestini coloris, cuius imam partem diadema regium gemmis et unionibus redemitum occupat ex cuius medio apice dimidius lupus, qualis ab umbilico anterioribus omnibus suis partibus est cervicem caputque erectum habens ac in dextrum scuti latus pedes ad rapiendum protendisse cernitur. Supra scutum galea militaris clausa est posita, quam rursus corona seu diadema regium gemmis unionibusque pretiosis eleganter distinctum contegit; ex cono autem galeae teniae sive lemnisci variorum colorum hinc inde defluentes utrasque oras seu margines ipsius scuti pulcherrime ambiunt et exornant, prout haec omnia in capite sive principio praesentium literarum nostrarum docta manu et arte pictoris clarius expressa et depicta esse cernuntur. Animo deliberato et ex certa scientia, liberalitateque nostra praefato *Antonio Olaz*, ipsiusque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus benigne dedimus, donavimus et contulimus. Annuentes et concedentes, [stb. a szokott stílusban. Lásd a XIII. címérlevelet.] Pro ampliori autem erga eundem munificentiae nostrae declaratione, id eidem annuendum et concedendum duximus, ut ipse ubicunque et in quibuscunque locis in quibuslibet comitatibus in hac ditione nostra Transsylvanica existentem domum tantum unam propriis pecuniis vel serviitiis, aut alia quacunque ratione et quovismodo sibi comparaverit, acquisiverit et possiderit, ab omni censuum, taxarum et contributionum nostrarum tam ordinariorum quam extraordinariorum, subsidiique et lucri camerac nostri solutione servitorum quorumlibet civilium et plebeorum exhibitione, hospitium denique condensatione, vineas item agriculture, allodiaturas, seminaturasque ipsius ad eundem domum ubivis et in quibuscunque locis comitatibusque et territoriis acquisiverit, comparaverit aut alio quovismodo possiderit a decimarum nonarum et capetiarum quarumvis in rationem nostram et successorum nostrorum quotannis provenire debentium pensionum solutione in perpetuum clementer eximendas, supportandas, libertandas et nobilitandas duximus, salvis tamen aliorum

privilegiis permanendas, prout eximimus, supportamus, libertamus et nobilitamus presentium per vigorem. Quocirca vobis [stb. a szokott stílusban]. In cuius rei memoriam, firmitatemque perpetuam praesentes literas nostras, pendentis et authentici sigilli nostri munimine roboratas memorato *Antonio Olaz* ipsiusque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis benigne dandas duximus et concedendas. Datum in civitate nostra Alba Julia decima quinta mensis Maji, anno Domini millesimo sexcentesimo decimo septimo.

Gabriel Bethlen mpr.

Simon Pechy
cancellarius mpr.

Caspar Beöleony
secretarius mpi.

Kivül:

Anno domini 1624 feria 2-da proxima post primam dominicam trinitatis exhibitae sunt praesentes in oppido Enyed, loco videlicet solito sedis iudiciariae comitatus Albensis proclamatae, publicataeque nemine contradicatore.

Per *Stephanum Berzy*,
dicti comitatus Albensis notarium mpr.

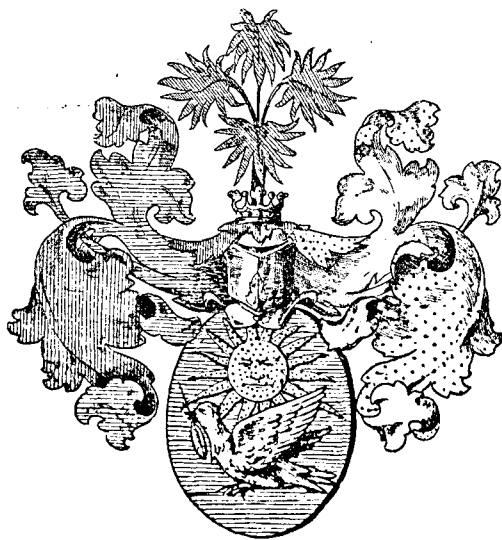
(Eredetije festett címerrel, a függőpecsét zsinorával a marosvásárhelyi ev. ref. kollégium könyvtárában. — Hozzácsatolva Olasz György contradicciója 1720-ból, mely szerint bencczeni Olasz Mihály édesatyja Hunyadmegyében a kisdenkí határból tett elidegenítésnek ellene mond.)

Közli: *Koncz József*.

XIII.

Bethlen Gábor udvari papját keserűi Dayka Jánost tiszta életéért, eszessége és tudományáért s feddhetlen erkölcséért feleségével Beedi Erzsébettel, valamint Pál és János nevű fiaival nemessé teszi, címert ad neki s megengedi, hogy Erdélyben és a kapcsolt részekben bárhol jogosan szerzett háza a minden ahhoz tartozó külső birtokkal együtt minden adótól és köztehertől örökre mentes legyen.

Gyulafejérvár, 1617. aug. 2.

NOS GABRIEL BETHLEN Dei gratia princeps Transsylvaniae, partium regni Hungariae dominus et Siculorum comes, etc.

Memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis, quod cum olim sapientissime per os vatis divini Davidis nimirum

prolatum fuisse intelligamus, principes deos esse et filios altissimi omnes ideoque tradisse deum optimum maximum ipsis sceptrum potentiae terrestri, ut vicarium eius in terris agerent fierentque, populorum suis administrationibus subiectorum divini numinis exemplo custodes atque procuratores dignissimi. Sed inter alios mortalium ordines viros, quos sapienti ordinatione ecclesiis praefici dignos censuit, peculiariter principibus omni ope sublevandos, tuendos, protegendos, defendendos, dignisque prosequendos honoribus praecipisse, ne sub eo onore, quod sustinent satis laborioso succumberent,

tali eos per Esaiam praeveniens consolatione: Reges erunt nutritii tui et reginae nutrices. Et certa plus debere principes iis, qui pro incolumi ipsorum statu et salute apud Deum preces effendunt, quam qui valde munifici et liberales in eos videri student; horum enim munificentia terrena spectat, illi vero ut terrenis adeptis, coelestia quoque assequerentur, praemia studio indefesso, piaque devotione allaborant. In quorum numero cum reverendus quoque *Joannes Dayka Keserüj** iam aliquot annos in aula nostra fidelium agens concionatorem conspicuus, appareat vitae suae innocentia, ingenii maturitas, eruditio, integritas, mores denique inculpabiles, speciosissima virtutum suarum meruerunt praemia eidem largiri. Ob hoc eundem *Joannem Dayka Keserüj* ac per eum *Elizabetham Beedi* consortem, nec non *Paulum* et *Joannem* filios iam natos et in futurum etiam Dei beneficio nascituros de speciali gratia et potestatis nostrae principalis plenitudine ex eo statu, in quo nati esse perhibentur, haud poenitendo, sed qui civilem conditionem non excesserint, eximendos ac in coetum et numerum verorum et indubitatorum regni nostri Transsylvaniae et partium Hungariae eidem annexarum nobilium annuemandos, aggregandos, cooptandos et ascribendos duximus, prout annuimus, aggregamus, cooptamus et adscribimus. Decernentes expresse, ut a modo deinceps successivis semper temporibus iidem *Joannes Keserüj* ac *Elizabetha Beedi* consors, nec non *Paulus* et *Joannes* filii ac haeredes et posteritates ipsorum utriusque sexus universi in futurum nascituri pro veris et indubitatis nobilibus habeantur et reputentur. In signum autem huiusmodi verae et perfectae nobilitatis eorum haec arma seu nobilitatis insignia: *scutum* videlicet ovalis figurae coelestini coloris, in cuius campo sive area columba candida alis expansis in petram condescendenti similis pedibus calami scriptorium tenere, supra quam sol aureus ex rubicundo micantis aurorae gremio emergens, rediis fulgidissimis columbam ipsam undique circumfundere conspicitur. Scuto incumbit galea militaris clausa, quam contegit diadema regium, gemmis unionibus decenter exornatum, ex quo vicissim patula arbor palmae virentis in auras exurgere apparet; ex cono autem galeae teniae sive lemnisci hinc rubri et cerulei, illinc aurei et argentei colorum defluentes utrasque oras seu margines ipsius scuti pulcherrime ambiunt et exornant, prout haec omnia in capite, sive principio praesentium literarum docta manu et arte pictoris clarius expressa et depicta esse visuntur. Animo deliberato et ex certa scientia liberalitateque nostra praefati *Joanni Keserüj*, *Elizabethae Beedi* consorti, ac *Paulo* et *Joanni* filiis, ipsorumque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis iam natis et in futurum nascituris gratiose dedimus, donavimus et contulimus. Annuentes et concedentes, ut ipsi praescripta arma seu nobilitatis insignia more aliorum verorum et insignitorum nobilium armis utentium ubique in proeliis, hastiludiis, torneamentis, duellis monomachiis et aliis quibusvis exercitiis nobilitaribus et militaribus, nec non sigillis, vexillis, cortinis, velis, auleis, annulis, domibus, clypeiis, tentoriis, se-

* Keserüj Dajka János valószínűleg Érkeserün született; 1600. jan. 24-én Debreczenben a felső iskolai osztályba lépett; 1607-ben a vittenbergai egyetemen, 1608-ban Marburghan és 1609. május 24-től a heidelbergi egyetemen tanult. Hazatérve nagyváradi lelkész lett, innen hívta Bethlen Gábor Gyulafejérvárra udvari papjának 1618 nov. 18-án erdélyi ev. ref. püspökké választották, amely hivatalt 15 esztendőknél elfolyások alatt nagy szerénységgel és ahhoz illendő keménységgel és vigyázással viselte. Meghalt 1633 május 18-án éjjeli 2 órakor s eltemették Gyulafejérvárt május 22-én. Beszédet tartottak felette *Tiszabecs* Tamás kolozsvári pap és *Gyalai György* erdélyi pap (Szinnyei. Magyar írók. VI. 154. — Bod Péter. Szmirnai szent Polikarpus 62. l. — I. Rákóczi György naplója. Erd. Múzeum 1900 524-525. l.)

pulchris et generaliter quarumlibet rerum et expeditionum generibus sub merae et sincerae nobilitatis titulo, quo eos ab universis et singulis cuiuscunque status, ordinis, conditionis, dignitatis et praeeminentiae homines existant, insignitos dici, teneri et nominari volumus ferre et gestare, omnibusque et singulis iis honoribus, gratiis, privilegiis, indultis, libertatibus, immunitatibus et praerogativis, quibus caeteri, veri, nati nobiles ac militares homines praedicti regni nostri Transsylvaniae et partium Hungariae eidem annexarum quomodocunque de iure et ab antiqua consuetudine utuntur, fruuntur et gaudent, perpetuo uti, frui et gaudere valeant atque possint. Et nihilominus pro ampliori erga eosdem *Joannem Keserüj*, *Elizabetham Beedi* consortem ac *Paulum* et *Joannem* filios munificentiae nostrae principalis declaratione domum quoque per eundem *Joannem Dayka Keserüj* ubivis et in quibuscunque comitatibus pecuniis, alio quovis justo et legitimo modo in hac ditione nostra Transylvanica aut partibus Hungariae huic annexis acquirendum et comparandum ab omni censuum, taxarum et contributionum nostrarum tam ordinarium quam extraordinarium, subsidiique et lucri camerae nostrae solutione, servitorum quarumlibet plebeorum et civilium exhibitione, hospitem condescensione, bellicis expeditionibus et stipendiariorum conductione, vineas, item seminaturas, allodiaturas, agricolationes et alias quaslibet haereditates ipsorum ad praedictam domum comparandam pertinentes a decimarum, nonarum, capetiarum, iurisque et census montani in nostram et successorum nostrorum rationem quotannis provenire debentium pensione in perpetuum eximendas, supportandas, libertandas et nobilitandas duximus, prout eximimus, supportamus, libertamus et nobilitamus praesentium per vigorem. Quicirca vobis universis et singulis spectabilibus, magnificis, generosis, egregiis, nobilibus, comitibus, vice comitibus judicialium, dicatoribus, decimatoribus et exactoribus contributionum, quorumcunque comitatum, capitaneis, ductoribus, decurionibus equitum ac peditum, hospitorumque distributoribus, necnon levatoribus et sollicitatoribus gentium praefectis, provisoribus et castellanis arcium; prudentibus item et circumspectis iudicibus et iuratis civibus quarumcunque civitatum, oppidorum et possessionum, cunctis etiam aliis cuiuscunque status et conditionis ordinis, honoris, dignitatis et praeeminentiae hominibus, modernis scilicet et futuris quoque pro tempore constituendis eorumque vices gerentibus praesentium noticiam habituris committimus et mandamus firmiter, quatenus vos quoque a modo in posterum successivis semper temporibus praetactas domum, vineas, seminaturas, allodiaturas, agricolationes et alias quaslibet haereditates dictorum *Joannis Keserüj*, *Elizabethae Beedi* consortis ac *Pauli* et *Joannis* filiorum ad eandem domum in futurum comparandam et acquirendam pertinentes modo praemisso exemptas, supportatas, libertatas et nobilitatas in perpetuum habere modis omnibus debeatis et teneamini; neque eosdem, ipsorumque haeredes et posteritates utriusque sexus universas ratione earundem ad aliquam praemissorum censuum, taxarum et contributionum nostrarum, tam ordinarium quam extraordinarium, subsidiique et lucri camerae nostrae solutionem, servitorum quorumlibet plebeorum et civilium exhibitionem, hospitem condescensionem, bellicam expeditionem vel stipendiariorum conductionem, decimarum, nonarum, capetiarum, iurisque et census montani pensionem cogere et compellere, aut hospitii gratia in domum eorundem ipsis condescendere, eandemque aliis assignare, vel propterea eosdem in personis, rebusque et bonis ipsorum quibusvis impedire, turbare, molestare seu quovis modo damnificare praesumatibus aut sitis ausi modo aliquali. Secus non facturi. Praesentibus perfectis, exhibenti restituis.

In cuius rei memoriam, firmitatemque perpetuam praesentes literas nostras pendentis et authentici sigilli nostri munimine roboratas memoratis *Joanni Dayka Keserüj, Elizabethae Beedi* consorti ac *Paulo* et *Joanni* filiis, ipsorumque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis gratiose dandas duximus et concedendas. Datum in civitate nostra Alba Julia die secunda mensis Augusti anno Domini millesimo sexcentesimo decimo septimo.

Gabriel Bethlen mpr.

Kivül:

Anno Domini 1618 feria secunda proxima post

dominicum quasimodo exhibitae et extradatae sunt praesentes literae in generali congregatione dominorum regnicolarum trium nationum regni Transsylvaniae et partium regni Hungariae eidem annexarum in civitate Alba Julia ad duodecimum diem mensis Aprilis indicta celebrata, nemine contradicente.

Magister *Stephanus Frater*
protonotarius mpr.

(Eredetije kék-fehér-vörös zsinoron függő pecséttel, festett czímerrel, Koncz József tulajdonában Marosvásárhelyt)

Közli: **Koncz József.**

Adattár.

V.

nagyteremi Sükösd György temetési meghívója.
1631. május 12.

Az én keserves árva állapotom szerint való szolgálatomat ajánlom kegyelmednek. Az úr Isten ő felsége kegyelmedet örvendetes bodog (!) hosszú élettel áldgymeg.

Mivelhogy az mindenható Istennek hatalmas bölcs decretumából és rendeléséből mindeneknek, kik ez sok búval bánattal megrakodott és változás alá vettett világra születtek, az szomorú és keserves halált meg kelljen eczer kostolnók: így az én szerelmes, Istenben boldogul üdvözült uram is az szent Istennek az ő elvégzett sententiaja és decretuma alá vettettvén, sok keserves és fájdalmas nyavalyái után szintén életének legjobb korában szép csendesen, ez elmúlt *martinusnak 24. napján. négy óraker délután* az élő Istennek hatalmas kezében ajálván lelkét, az halandó rövid életből az örökké-való halhatatlanságra költözék, nekem éltedig való nagy keserűségemre. Minthogy pedig szegény szerelmes üdvözült uramnak meghült teteme immár semmit egyebet nem, hanem az földben való tisztességes eltakaritást és nyugvását kívánja, végeztük jóakaró uraink és atyánkfiái tetszéséből az jelen való májusnak huszonkettedik napján itt az nagy-teremi templumba, a hol maga éltőszájával meghatta, jóemlékezetű elei és szerelmes atyja temető helyében, az keresztyéni régi jó rendtartás szerint eltakarítani. Kérem azért kegyelmedet mint jóakaró uramat szeretettel, hogy az én szerelmes üdvözült uramhoz életiben való jóakarattát mostani utolsó szükségében is megmutatván, méltossáék kegyelmed az feljül megirt napon és helyen nyolcz óraker reggel jelen lenni, hogy az kegyelmed böcsületes jelenlétével tisztességesen takaríthassuk el szegény szerelmes uramnak meghült tetemét.

Ebbeli hozzám való jóakarattát teljes életemben megügyekezem szolgálni kegyelmednek. Tartsa meg Isten kegyelmedet sokáig kedves jó egészségben, bodogul. — Datum Nagy-Teremini die 12 May 1631.

Kegyelmednek tiszta szívvel szolgál az néhai *Sükösd Györgynek* meghagyatott árva özvegye

Borsovai Erzsébeth mpr.

A levél alján jobbról: *Petki Farkas.*

Balról, későbbikézirással: *Sükösd György d. 12 May 1631.*

Kivül: *Generoso domino Wolfgango Pettkj de Czik Czichyo* etc. domino mibi observandissimo.

(Eredetije Mike Sándor adományából, féleven, az Erdélyi Országos Múzeum levéltárában. Oklevelek törzsgyűjteménye. Gyászjelentések.)

Közli: **Kelemen Lajos.**

VI.

Károlyi Kata iktári Bethlen Istvánné temetési meghívója.

1634. október 30.

Generose domine amice nobis observandissime officiorum nostrorum parata commendamus praemissa.

Amaz mindent bölcsen és szentől rendelő felséges ur, mivel az ő kedves hiveit is az testi halál által való változással rendelte az halandóságnak sátorából magához által költöztetni. Ez pedig oly megváltozhatatlan isteni rendelés és törvény légyen az emberi természetben, hogy valaki született, egyszer meg kelléék annak ez halandóságnak sorsát maga ez világi elváltozásaival tapasztalni. Melyet mindnyájunknak naponként való sok keserves példákából kell nézünk. a mint ezen elkerülhetetlen mennyei végezés szerint az én szerelmes házas társom is az nemzetes és nagyságos *Károly Kata* asszony *ez jelen való hónap 19 napján estve nyolcz óraker* nagy dicséretes, kegyes és istenes életét levetkezte. Kinek utolsó keresztyéni szokás szerint való böcsületes eltakaritása lévén hátra, arra rendeltem fiammal *Rhédey Ferencz*czel együtt az jövő karácson havának hetedik napját, hogy az Isten azt engedvén érnünk, Szent Jobon az magától emlékezetesen épített templomban azon az napon ez földi nyugodalmának megadjuk. Kérem azért kedves szerelmes háza népével együtt megirt karácson havának ötödik napján ne neheztelje reggel nyolcz óraker itt Eczedben jelen lenni, hogy azon nap itt halotti praedicatiót halgatván elsőben, indulhassunk meg Szent Job felé szegény atyámfia hideg tetemivel, melyel kegyelmed keresztyéni hivatalának felel meg. En is pedig fiammal *Rhédey Ferencz*czel együtt adja Isten kegyelmednek örvendetes állapotjában szolgálhassuk meg. Tartsa meg Isten kegyelmedet sok esztendeig jó egészségben. Datum in arce Eczed die 30 Octobris anno 1634.

Generosae dominationis nostrae amicus ad officia paratus

comes S[tephanus] Bethlen mpr.

Kivül:

Generoso domino Stephano Szalánczi illustrissimi domini principis regni Transylvaniae sedis iudiciariae assessori etc. Domino amico nobis observando.

(Eredetije a br. Jósika család magyar-fenesi levéltárából az Erdélyi Országos Múzeum levéltárában.)

Közli: **Köblös Zoltán.**

VII.

borsai Nagy Tamás temetési meghívója.

1676. januárus 8.

Szomorú árva állapotom szerint való szolgálótomat ajánlom kegyelmednek, mint bizodalmas uramnak. Isten sok jót adjon kegyelmednek etc.

Amaz mindeneken szabadoson uralkodó és bölcs tetszése szerint mindeneket igazgató rettenetes itéletű Istennek szent tetszése és az egész emberi nemzetről kimondott sulyos sententiája az levén, hogy minden földből eredetét vött embernek a mulandóság alól el kelljen költezni és az testet levetkezvén, lelkét örökkévaló nagy Istenének kelljen ajánlani. Ezen szent és változhatatlan tanácsu és nagyhatalmu Istennek kezei alá levén vettetettve az néhai szerelmes édes uram tekintetes nemzetes *Nagy Tamás* uram is, sok keserves fájalmi és sulyos nyavalyái által végeze el az elmúlt ó esztendő és azon siralmas betegséggel jüvén által az új esztendőre, valóban boldogtalan napot viraszta reám az igaz itéletű Isten, mert ennek csak *negyedik napján* elvővé töllem az én életemnek kedves gyámolát ő szent felsége, *életének 49 esztendejében*. Ugy hagyva valóban, mint az megszedett szőlőben való szomorú kunnyó¹, siralmas gyászszal beboritván boldogtalan házomat és elepedett fejemet. De mivel sok kínokkal megsajlódott s amaz boldogságra általköltözött édes uramnak meghidegedett teste egyebet édes anyyánál a földnél már nem kíván, szerelmes édes uramnak temetésének napját ez jelen való 1767. januariusnak 26. napját rendeltem, ugyan Buzdon, arra rendeltett helyben. Kegyelmedet azért kérem, mint bizodalmas jóakaró uramot, ez világnak szomorú változásáról, mulandó sorsáról megemlékezvén, az megirt napon és helyen reggel 8 órakor mind az asszonynyal ő kegyelmével és szerelmes gyermekeivel együtt jelen lenni ne neheztelje, ékesitessék szerelmes édes uram utolsó tisztessége kegyelmedek jelenlétivel. Kiért Isten kegyelmedet megáldja és minden szomorúságtól oltalmazza. Datum Buzd 8. Januarius 1676.

Kegyelmednek böcsülettel szolgál

néhai tekintetes nemzetes *Nagy Tamás*
ur özvegye árva *Toroczkai Kata*.*Alól: Kendeffi Miklós* uramnak.¹ Kunyhó.*Kivül:*

Tekintetes nemzetes *Kendeffy Miklós* uramnak, nekem bizodalmas uramnak ő kegyelmének adassék. (*Más írással*): Anno 1676. 8. Januarius. *Toroczkai Kata* néhai férjének *Nagy Tamás*nak temetésére hívja *Kendeffi Miklóst*.

(Eredetije a br. Jósika család magyar-fenesi levéltárából az Erdélyi Országos Múzeum levéltárában.)

Közli: Köblös Zoltán.

VIII.

giletinczi Ostrosith Borbála bethleni Bethlen Farkasné temetési meghívója.

1682. januárus 20.

Mint becsülettel való jóakaró urunknak kegyelmednek ajánljuk szolgálatunkat. Isten kegyelmedet minden áldásával hogy megáldja kívánjuk.

Ez világi változás alá vettetett életnek pályafutásának sok keserves betegségi után véget vetvén ez elmúlt *1681. esztendőben Mindszent havának 20. napján* az mű kedves asszonyunk ányunk, ez néhai tekintetes nemzetes *Bethlen Farkas* uram özvegye az tekintetes nemzetes *Ostrosith Borbára* asszony, kinek tartozó kötelességünk szerint jóakaró uraink s atyánkfiai tetszésekből tisztességes földben való takarittását (az lélek test egyebet az ő földi nyugovásánál nem kívánván) rendeltük ez jelen való *1682. esztendőben februáriusnak nyolczadik napját az balkaczi¹ tcmplom-ban* végben menni, mely hogy annyival is tekintetesben mehessen végben, kegyelmed maga és az asszony ő kegyelme szerelmes házastársa becsületes személyeknek jelenlétivel, hogy megékesitse és az megnevezett napon és helyen jelen lenni ne neheztelje, kegyelmedet bizodalmoson kérjük. Kívánván örvendetes állapotban szolgálhassuk meg kegyelmed ebbeli megmutatandó jóakaróját. Datum ex Bun 1682. 20. Januarius.

Kegyelmed kész szolgálói atyafiai:

Bethlen Gergely mpr.*Bethlen Elek* mpr.

(Eredetije a br. Jósika család magyar-fenesi levéltárából az Erdélyi Országos Múzeum levéltárában.)

Közli: Köblös Zoltán.

¹ Bolkács (Kis-Küküllő vm.)**Nyilvántartás. — Helyreigazítás.****Házasság.**

magyargyerómonostori Kemény Elemér báró honvédhuszárfőhadnagy 1904 febr. 14-én tartotta esküvőjét Budapesten Kotsiss Jolán kisasszonynyal.

olaszteleki Kolumbán Pál vasuti állomásképviseelő 1904. febr. 15-én tartotta esküvőjét Kleiner Margit urhölgygyel.

Lengyel Gerő 1904 márcz. 22-én vezette oltárhoz kaáli Nagy Géza és neje aldobolyi Gaál Josephin leányát Irént.

Halálozás.

bethlenfalvi özv. Pál Istvánné szül. csikesekefalvi Fodor Anna † 1903. decz. 4-én Csiksomlyón

vizaknai Utzás Lajos ny. körjegyző † Szőkefalván 1903. decz. 12-én 81 éves korában.

losádi br. Györffi Pál krasznai főszolgabíró † 1904. jan. 12. Tokai János m.-bogáthi ev. ref. lelkész † 1903. decz. 28-án. makfalvi Dózsa Lajos joghallgató † 1904. febr. 2-án Marosvásárhelyt.

A f. évi 4. füzetünkben közölt VIII. számú czímerlevél tulajdonosa nem a marosvásárhelyi ev. ref. kollégium, hanem Koncz József marosvásárhelyi nyugalmazott ev. ref. főgimnáziumi tanár.

TARTALOM: ásvai Jókai Mór (necrolog). — *Dr. Endes Miklós:* Az úri hatóság fejlődése Magyarországon 1848-ig. — *Rács Viktor:* A szászszegői Balogh család. — *Gyulai Rikárd:* Ósfák. XXXV. ábránfalvi Ugron István leszármazása. — *Czímerlevelek:* XI. kissárosi Sárosi másképv. Barabás György, Csapai Anna, István, Mihály, János és Bánfli Mihály. XII. raguzai Olasz Antal. XIII. keserői Dayka János, Beedi Erzsébet, keserői Dayka Pál és János. — *Adattár:* V. nagyteremi Sükösd György. VI. Károlyi Kata iktári Bethlen Istvánné. VII. borsai Nagy Tamás. VIII. giletinczi Ostrosith Borbála bethleni Bethlen Farkasné. — *Nyilvántartás.*

GENEALOGIAI FÜZETEK

1903. évi folyamát ujonnan belépő előfizetők **6 korona** kedvezményes áron szerezhetik meg kiadóhivatalunkban. — Az első év-folyamból egyes számok kiadóhivatalunkban csak f. évi június hó 1-ig kaphatók, kérjük

tehát előfizetőinket, hogy esetleges hiányzó számaik iránti felszámolásukat ez ideig eszközöljék, mert fentti időn túl már nem tartunk készletben.

Szabadalmi szám 16794.

BECK KÁROLY

szabadalmazott ablakszellőztető-készülék készítő. Budapest, VIII., József-u. 28. sz.

Az egészség a fő, melyet kellő szellőztetés által érhetünk el!

Beck Károly-féle ujonnan feltalált és szabadalmazott **ABLAKSZELLŐZTETŐ-KÉSZÜLÉKE** magyar gyártmány, mely most már fölülmulja az összes külföldi és mostanáig alkalmazott szellőzőket úgy célszerűségben, jóságban, mint olcsóságukban. **Minden ablakra alkalmazhatók.** Egészségügyi szempontból 45° nyílás által légvonat kizárva. Számítalan elismerő-levél van kezeimben, mely a t. közönség meglegedését nyilváníti.

Ablakszellőzők 7 kor. 60 fill.-től feljebb. Költségvetések ingyen és bérmentve. Mérték vétele végett sziveskedjék hozzám fordulni.

Ablakszellőztető-készülékeim használatban vannak a hővetkező nevezetesebb helyeken: Budapest, Nemzeti Kaszinó, Kossuth Lajos-utca. — Kereskedelmi Miniszterium, Budán. — Ref. főgymn. Deák-tér. — Magyar kir. Ludovika. — Kispesti állami elemi iskolában, több kórházak és iskolákban a fővárosban és vidéken kitérőnek bizonyult.

Tisztelettel: **BECK KÁROLY**, szab. ablakszellőztető-készülék készítő és lakatos.

Mindennemü épület- és műlakatos munkát készítek a legjobb kivitelben. **Megrendelések** úgy Budapestten, mint vidékre gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

————— **Több mint 3000 darab van használatban.** —————

BIACH J. OSZKÁR

FOGMŰTERME

VII., CSÖMÖRI-ÚT 25. SZ., II. EM.

— TALÁLHATÓ REGGEL 8-TÓL ESTE 6 ÓRÁIG —
VASÁR- ÉS ÜNNEPNAPON IS.

T. CZ.

Van szerencsém becses tudomására hozni, hogy készítek fogakat és fog-sorokat, arany, celluloid és kautschuk szájpaddal, azonkívül teljesen szájpaddal nélkül fogonkint 2 korona árban és feljebb.

Kívánatra házhoz és vidékre is megyek. — 5 évi jótállás. — Részletfizetésre is. Szives pártfogást kér
BIACH J. OSZKÁR.

MAGYAR KERESKEDELMI IRODA.

Tulajdonos: BOTH DEZSŐ.

Eszközöl: mindennemű üzletek, gyárak, ipartelepek, földbirtokok, házak eladását és vevését úgy Budapesten, mint bárhol Magyarországon, valamint kölcsönökét földbirtokra, házakra és személyhitelt váltókra.

Megbízható szolid vállalat.

Iroda: Budapest, VI. Vörösmarty-u. 25/a.

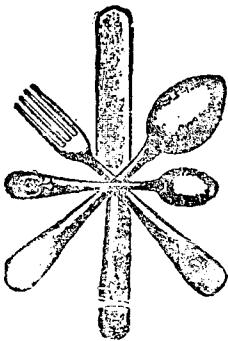
Törlesztéses kölcsön igénybevételével szabadítsa meg magát a súlyos természetű kölcsönöktől. Ez oknál fogva jóakarólag ajánljuk, hogy a jelenlegi gabonaárakkal arányban álló **olcsó** s a helyi viszonyok figyelembevételével megállapított **érték** $\frac{3}{4}$ éig engedélyezni szokott kölcsönnyerés céljából a birtokaira vonatkozó telekkönyvi kivonatait és kataszteri birtokiv másolatát hozzánk sürgősen beküldje. Ez esetben kölcsönét **rövid időn belül** szabadon választható időtartamra szavaztatjuk meg, ugymint 10 évtől 70 évi időtartamra 4–5 %-os félévenkénti törlesztésre, melyben már a tőke és kamat törlesztés bent foglaltatik.

A kölcsönök előzetes félévi felmondás után visszafizethetők. de az intézet részéről fel nem mondhatók.

Levelekre válaszbélyeg melléklendő.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Egy háztartási mérleg ینگین.

Mesésen olcsó árak mellett küldöm szétülhalmozott raktárból világhírű s kiválóságukért általánosan kedvelt

mexikói ezüst áruimat

és pedig: 6 drb mexikói ezüst asztali kést, 6 darab mexikói ezüst evővillát, 6 darab mexikói ezüst evőkanalat, 12 drb mexikói ezüst kávéskanalát, 6 drb kiváló desszertkést, 6 drb kiváló desszertvillát, 1 drb mexikói ezüst levesmerítő kanalat, 1 drb mexikói ezüst tejmerítőt, 2 drb elegáns szalon asztali gyertyatartót.

46 drb összesen csak 6 frt 50 kr.

Minden megrendelő ezenkívül jutalomképen egy szavatosság mellett pontosan működő 12 ós felkötő hordképességű háztartási mérleget kap teljesen díjtalanul. A mexikói ezüst egy teljesen fehér fém (belül is), melynek tartósságáért és kiváló minőségéért 25 évi jótállást vállalok. Szétküldés a pénz előleges megküldése esetén vagy utánvéttel történik, — az európai raktárból.

SCHEFFER D. SÁNDOR

Budapest,
VIII., Bezerédy-utca 3. sz.

Üvegedzési és festészeti műintézet

Hagenauer Frigyes Károly

BUDAPEST, VIII.
Vig-utca 14. szám.

Legjobb referenciák az eddig elszállított munkálatokról.

Dupla villanydelejes kereszt vagy csillag.

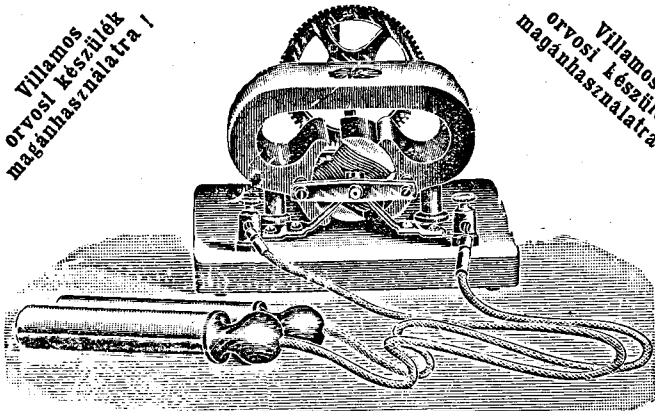

D. R. G. M. 85503 sz Gyógyít és felüdít jótállás mellett: köszvény, reuma, asthma (nehéz lélegzés), átmatlanság, tüdőgyulladás, nehéz hallás, epilepszia (eskór), idegesség, étvágytalanság, sápkor, fogfájás, migrén, tehetetlenség, influenza, valamint minden idegbetegséget. Azon beteg, aki 85503 sz készülékem által legfeljebb 45 nap alatt meg nem gyógyul, azonnal visszakapja a pénzét. Ahol már nem isem használta, ott kérem az én készülékemet megkísérletelni; megvagyok győződve biztos hatásáról. A nagy készülék ára 6 K. idült betegeknek alkalmazandó. A kis készülék ára 4 K. könnyebb betegeknek alkalmazandó. A központi elárúsióhely szétküldés nélkül vagy előleges fizetéssel a bel- és külföld részére.

Scheffer D. Sándor
Budapest, VIII., Bezerédy-u. 3.

Villamos
orvosi készülék
magánhasználatra!

Villamos
orvosi készülék
magánhasználatra!

Villamosság az élet!!

Az élet megújítása és meghosszabbítása az eredeti amerikai »ELEKTROPHOR«-ral.

A szenvedő, gyengélkedő és gyenge szervezetű emberiség figyelmét felhívom arra, hogy ezt a villamos készüléket használja, mert **az Elektrophor erősíti az idegeket, megújítja a vérünket, élesíti az eszünket és érzekeinket,** a vér keringésének és idegrendszerünknek a szabályos működését biztosítja és megóv bennünket minden betegségtől

BOURG dr. tanár, a párisi egyetem orvosi fakultásának tagja, az »Elektrophor«-ról a következőképp nyilatkozott: »Nemcsak köszvényt, reumát, görcsöket, idegességet és asthmát gyógyítottak vagy legalább is enyhítettek ezer meg ezer olyan esetben Elektrophorral, a melyben az orvosok tudománya csődött mondott, hanem idegbetegségek, fejfájás, kólika, fülzugás, álmatlanság, hipochondrius állapotban levőkénél, de különösen székrekedésben és aranyérbn szenvedők baja ellen alkalmazva, egynéhány nap múlva, de sok esetben nehány óra múlva is csodálatos enyhülést észleltek. Fájdalmas női betegségekben szenvedők majdnem biztos enyhülést és gyógyulást nyernek. Aldott állapotban levő nők sikerrel alkalmazhatják. NEM ROMLIK! ÖRÖKKÉ ELTART!

Egy teljes kis készülék ára 10 K. || Egy teljes nagy készülék ára 20 K.
Gyenge szervezetűek részére. || Idült betegségek gyógyítására.

A pénz előleges beküldése vagy utánvét mellett szállítja az »Elektrophor Co. Limited« európai vezérképviselője:

AUFFENBERG JÓZSEF
Budapest, VII., Huszár-u. 6.

Nélkülözhetetlen!

FŐFÁJÁS és MIGRAIN

ellen

biztos és ártalmatlan

a

M E N T A

ILLATGYAPOT,

mely az orrlyukba tömve az orron keresztül történő lélekzés után a leghevesebb főfájást és idült migrain főfájást gyorsan megszünteti.

A m. kir. egyetem által hivatalosan vizsgálva ártalmatlannak találtatott, szaktekintélyek által legmelegbben ajánlatik. Törvényileg védve.

Egy doboz ára 50 fillér.

Szétküldési raktár:

Vogler József

drog. assist.

Budapest, VIII., Flor-utcza 4. sz.

12 doboz megrendelésénél és a pénz előzetes beküldése mellett bérmentve küldöm.

Pénzkölcsönt

szerez katonatiszteknek, egyéves önkénteseknek, magán- és államtisztviselőknek, nyugdíjasoknak, ugyszintén kereskedők és iparosoknak **kezessel és kezes nélkül,** valamint ingatlanra minden irányban a legmagasabb összegig, legméltányosabban és gyorsan, olcsó kamatlábbal és a legcsekélyebb heti törlesztéssel vagy 3 hótól 75 évig terjedhető időre is, kézi-zálogra azonnali folyosítás mellett. (Válaszbélyeg.)

LAUFER és SAMUEL

BUDAPEST, VI., Váci-körút 23.